

I.

Zrieknutie sa svetského života

Miron Kerul'-Kmec

Sv. Ján Klimak
REBRÍK BOŽSKÉHO VÝSTUPU
ZRIEKNUTIE SA SVETSKÉHO ŽIVOTA
Prvý stupeň

Reflexie a komentáre

Miron Kerul'-Kmec

2022

© **Miron Keruľ-Kmec**

Zrieknutie sa svetského života

Autor ikony Rebrík božského výstupu:

Ikonopisec Liviu Dumitrescu z Rumunska
www.byzantinepainting.com

Jazyková korektúra:

Mgr. Ingrid Lukáčová

Návrh obálky a grafická úprava:

Štefan Keruľ-Kmec ml.

ISBN 978-80-8233-085-7

Úvod

V našej farnosti svätého Mikuláša v Barbertone už niekoľko rokov prebieha formačný program pod názvom „Štúdium umenia duchovného života“. Ide o pravidelné stretnutia každý pondelok, počas ktorých čítame a uvažujeme nad dielami svätých otcov. Dôraz sa kladie na pochopenie textu a hľadanie jeho praktickej aplikácie pre náš život. Po prečítaní odstavca či dvoch z diela svätého nasleduje krátka reflexia nad jeho slovami a potom je priestor na komentáre a otázky zúčastnených. Stáva sa, že niekedy zaznie toľko otázok a rôznych zdieľaní, že to naplní celé hodinové stretnutie. Zo začiatku s tým niektorí mali problém. Zdalo sa im, že napredujeme veľmi pomaly, ale neskôr pochopili, že zámerom nie je naštudovať čo najviac z učenia zvoleného svätého, ale dovoliť mu zasiahnuť srdcia takým spôsobom, aby to vyvolalo túžbu pokúsiť sa nasledovať jeho rady v praktickom živote.

Po týchto niekoľkých rokoch stretávaní začínam s radosťou vnímať dobré ovocie. Azda najlepšou ilustráciou môžu byť slová, ktoré povedala jedna žena po prvom roku týchto formačných stretnutí: „Mám šesťdesiat rokov a po celý život som si myslela, že som dobrou kresťankou. Teraz však cítim, že musím začať od začiatku...“ Jej slová vystihujú skúsenosť azda všetkých, ktorí na tieto formačné stretnutia prichádzajú. Svätí otcovia dokážu veľmi účinne rozbiť škrupinu sebauspokojenia nad osobným duchovným životom, ktorá nám bráni v neustálom duchovnom raste.

Podnetov pre začatie tejto duchovnej formácie bolo niekoľko. Jeden z prvých impulzov prišiel počas prípravy na eparchiálne zhromaždenie, ktoré zvolal biskup John Kudrick na rok 2014. Jeho cieľom bolo nájsť pastoračný plán pre Eparchiu Parma na posilnenie duchovného života, ktoré by malo viesť ku skvalitneniu života farností a väčšiemu zápalu k evanjelizácii navonok. Počas ročnej prípravy na toto zhromaždenie jednotlivé farnosti mali prediskutovať nastolené témy, pripraviť návrh svojho pastoračného plánu a ponúknuť

ho spolu s pripomienkami a návrhmi ako materiál pre eparchiálne zhromaždenie.

Tento rok prípravy bol veľmi zaujímavý. Počas diskusií v našej farnosti som vnímal dobrú vôľu, ochotu i túžbu väčšiny veriacich nájsť cestu, ktorá by viedla k prehĺbeniu duchovného života. Na druhej strane navrhnuté prostriedky boli príliš všeobecné, nejasné a povrchné. Hlbšie rozhovory o duchovnom živote poukázali na nedostatky v jeho chápaní a uskutočňovaní. Preto sa znovuobjavenie duchovnej tradície stalo hlavným bodom v pastoračnom pláne pre našu farnosť.

V nasledujúcich rokoch sa uskutočnilo veľa aktivít pre naplnenie tohto cieľa. Každá z nich priniesla svoje ovocie, ale cítil som, že to nestačí. Vnímal som potrebu nepretržitej systematickej formácie. Aj keď som sa v mysli pohrával s myšlienkou nasledovať príklad o Davida Abernethyho CO, ktorý sprostredkováva skupine záujemcov učenie svätých otcov, váhal som z dôvodu, že sa mi to zdalo veľmi náročné a ťažké pre farské prostredie. Nakoniec sa som sa rozhodol, že sa o to pokúsim jednoduchšou formou, ale bez toho, aby tým utrpela radikálnosť ich učenia. Primáli ma k tomu slová svätého Nikodemos, ktorý zostavil zbierku spisov svätých otcov pod názvom *Filokalia*. Viacerí odporovali jeho zámeru sprostredkovať ju tlačou pre širokú verejnosť, preto podľa ich mienky bola určená len pre mníšske spoločenstvo. Svätý Nikodemos na túto námietku odpovedal: „To najlepšie patrí všetkým.“ Tieto slová mi dodali odvahu začať s formačnými stretnutiami, počas ktorých by sa „to najlepšie“ ponúklo tým, ktorí o to majú záujem.

S odstupom niekoľkých rokov môžem povedať, že to bol dobrý krok. Tejto formácie sa zúčastňuje asi dvadsať percent veriacich našej farnosti a prichádzajú aj ľudia mimo farnosti, najmä mnohí vysokoškooláci z blízkych univerzít. Aj keď sa tých dvadsať percent veriacich nemusí zdať veľa, predsa dokázali postupne zmeniť duchovnú atmosféru celej farnosti a svojím príkladom inšpirovali k niektorým

postupným zmenám.¹ Je to stále proces, ktorý nie je ukončený a azda ani nemôže byť ukončený. Duchovný rast nemá žiaden limit.

Ponúkam vám prípravy na tieto stretnutia. Nasledujúce reflexie sú venované učeniu svätého Jána Klimaka o prvom stupni duchovného výstupu, ktoré nachádzame v jeho slávnom diele *Rebriek*. Aj keď nemôžu sprostredkovať atmosféru spomínaných stretnutí, je mojou nádejou, že sa stanú inšpiráciou pre mnohých na osvojenie si skutočného umenia duchovného života.

O živote svätého Jána Klimaka

O živote svätého Jána Klimaka nemáme veľmi veľa informácií. Žil na prelome 6. a 7. storočia. Z dochovaným písomností vieme, že do Monastiera svätej Kataríny na Hore Sinaj vstúpil, keď mal šesťnásť rokov. Bol formovaný igumenom Martýriom. Ten ho raz vzal so sebou navštíviť svätého Anastázia Veľkého, ktorý pri stretnutí vyriekol proctvo, že Ján sa stane igumenom Sinaja. Toto nebolo jediné prorocstvo. Keď navštívili spolu veľkého pustovníka Jána Sabaitského, ten mu pri príchode umyl nohy a pobožkal mu ruku; čo neurobil igumenovi Martyriovi. Keď sa ho jeho učeník Štefan neskôr pýtal, prečo to urobil, svätý starec odpovedal: „Ver mi, moje dieťa, ja neviem, kto je ten chlapec, ale ja som prijal igumena Sinaja a umyl som mu nohy.“ Keď mal dvadsať rokov, bol podstrihnutý na mnícha a pri tejto príležitosti abba Strategius predpovedal, že bude veľkým svetlom.

Svätý Ján Klimak strávil nasledujúcich štyridsať rokov ako pustovník na mieste, ktoré bolo približne sedem až osem kilometrov vzdialené od sinajského monastiera. Na tomto mieste prijímal tých, ktorí k nemu prichádzali s prosbou o duchovné vedenie.

¹ Skúsenosť s týmto programom som opísal v publikácii: KERUĽ-KMEC, Miron: *Zabudnuté cesta. Duchovná obnova po Covid-19 a iných krízach*. Filokalia, 2021. V roku 2021 sa tento program ponúkol širokej verejnosti skrze online stretnutia *Filokalia Live* - www.filokalia.sk/live/.